

գրուածներէն, թէպէտեւ ասոնք առաջնոյն պէս այնքան բառացի և ընդարձակ հատուածներ չեն: — Թէ՛ Սարգսի եօթն կամ թըրթոց² և թէ՛ Ոսկեբերանի Պաւղոսի թղթոց հայերէն մեկնութիւնքն³ արդէն տպագրուած և ծանօթ ըլլալով ընթերցողաց, աւելորդ կը համարինք ամբողջ մեր գտած նմանութեանց կամ բառական օրինակութեանց համեմատական տախտակը գետեղել Բաղնիշի սիւնակաց մէջ, այլ նոցա միջէն ամբողջական հատուած մը միայն հրատարակելով, կարծենք՝ թէ ընթերցողք կարող են նոյն իսկ այնու գաղափար մի առնուլ Սարգսի ինչ աստիճան Ոսկեբերանի հետեւած լինելուն. իսկ մնացելոց այլ էջերը միայն ցոյց տալէն վերջ, ուրիշ յօդուածով մ'այլ գէմ առ գէմ կը գնենք այն հատուածները, զորս ուրիշ սուրբ հայերէն քաղած է Սարգիս, որով և կարող է ընթերցողն իրողութիւնն իմանալ, և ըստ այնմ գնահատել Հեղինակիս հանձարը:

Հ. ԵՓՐԵՄ ԱՐՐԱՆՔԱՄԵԱՆ

Շարայարեղի

1. Եթէ համբերութեամբ կրկին ու կրկին կարդացուի Սարգսի այս մեկնութիւնքը, նաեւ կարդացուի հին սուրբ հարց այս տեսակ մեկնողական կամ աստուածաբանական նիւթոց վերաբերեալ գրուածները, գրեթէ ապահով ենք որ շատ նմանութիւնք և նոյն իսկ բառական բանաբարութիւնք յերեւան պիտի գան ի նոսա վասն զի արդէն իսկ ընթերցողն ակն յայտնի կը տեսնէ, որ Սարգսի այս մեկնութիւնն ազուցուած գրութիւն մ'է, ըստ սրում ընդհանրութեան մէջ չտեսնուիր միշտ նոյնութիւն մի սեռայ և լեզուի. մերթ կորովալիք և մերթ թուլի սճ մի կը բանեցնէ. նոյն իսկ հայկական լեզուն ամէն տեղ մի և նոյնը չէ, մասն կայ որ սոկեդարեան էր մաս ալ որ անկեալ դարու լեզուի նմանութիւն ունի: Ընդհանրապէս իւր Յարգարակաց լեզուն աւելի ընտիր է և շատ կը նմանի Ոսկեբերանի թարգմանչի լեզուին, իսկ ճառերուն լեզուն աւելի թուլի է, թէպէտ եւ սոցա մէջ եւս կան ընտիր կտորներ:

- 2. Տպագր. ի Կ. պոլիս թուին Հայոց 1195:
- 3. Տա. ի Վենետիկ ի Վանս ս. Ղազ. 1892:

Գ Ե Ր • Բ Ի Հ Մ Ա Ն Ի

Ե Ի Ա Ս Ո Ր Ա Կ Ա Ն Գ Ր Ա Կ Ա Ն Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ՆՈՐ ԳԱՆՁԵՐՆ ԵՒ ԳԻՒՏԵՐ

Թ Ղ Թ Ա Կ Ց Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ԱՍԿԷՑ երկու տարի յառաջ իմ բարեկամս Ուս. Իգնատիոս Գուրիի՝ իւր առ իս գրած մէկ նամակովը կը ծանուցանէր, թէ Հալէպի ասորի արքեպիսկոպոսն գերպ. Բիհմանի գտած է Միքայէլ Ասորոյ Ժամանակագրութեան ասորական բնագիրը, և թէ շուտով պիտոր հրատարակէ զայն: Այսպիսի մի լուր ուրախալի է ի հարկէ պատմագրութեամբ պարասողաց համար առհասարակ. իսկ մեզ համար կրկին նշանակութիւն ունի, այնու մանաւանդ, որ այդ ամենակարեւոր երկասիրութիւնն մինչեւ ցարք հայերէն թարգմանութեամբ միայն պահուած էր, որ համառոտութիւն մ'է աւելի սկզբնագրին, քան թէ ամբողջական և հաւասարիմ թարգմանութիւն, և թէ նոյնն կարող է այժմ ներկայացնել մեր գրականութեան և պատմագրութեան նկատմամբ ամենամեծ նորութիւններ:

Այն ժամանակէն ի վեր ես կը փափագէի շուտով գաղափար մի առնուլ, նոյն իսկ գիւտիս հեղինակէն, ասորական բնագրի մասին, բայց Գուրիի ինձ ներկայացուցած հասցէն անճիշդ լինելով, յիշեալ արքեպիսկոպոսին գրած նամակս իսկ կորսուելով ապարպին մնաց: Ներկայ տարուոյ Ապրիլին գործի համար Հոտովմ գանուելովս՝ դիպուածով լսեցի, թէ գերապայծառ Բիհմանի այժմ այստեղ եկած է և գրաւորական ամենակարեւոր գործով մի կը զբաղի: Տեղեկանալով որ Վերափոխման (Assompstoniste) կոչուած կարգի գաղղիացի կրօնաւորաց վանքում իջեանած է, փութացի այցելել նորին գերապայծառութեան, որ և սիրով ընդունեցաւ զիս, լսելով վեանեակոյ Միթիարեան լինելս: